

Βρυξέλλες, 20 Ιουνίου 2025
(OR. en)

10610/25

SOC 446
EMPL 305
AG 90
COH 113
SAN 374
GENDER 132

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9321/25

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη στήριξη των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους στην αγορά εργασίας και την κοινωνία

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για το ανωτέρω θέμα, τα οποία εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο EPSCO κατά τη σύνοδό του στις 19 Ιουνίου 2025.

ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ¹ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ:

1. Το άρθρο 3 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), το οποίο ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι η Ένωση εργάζεται με στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων και προωθεί, μεταξύ άλλων, την κοινωνική δικαιοσύνη και την κοινωνική προστασία, την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, καθώς και την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή. Το άρθρο 145 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το οποίο υπογραμμίζει τη δέσμευση της Ένωσης να αναπτύξει συντονισμένη στρατηγική για την απασχόληση με σκοπό την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο άρθρο 3 της ΣΕΕ, περιλαμβανομένης της πλήρους απασχόλησης και της κοινωνικής προόδου.
2. Το άρθρο 159 της ΣΛΕΕ, το οποίο αναθέτει στην Επιτροπή την κατάρτιση ετήσιας έκθεσης προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή για την πρόοδο της υλοποίησης των στόχων του άρθρου 151 της ΣΛΕΕ, στους οποίους περιλαμβάνονται η προώθηση της απασχόλησης, η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, η κατάλληλη κοινωνική προστασία και η ανάπτυξη των ανθρώπινων πόρων που θα επιτρέψουν ένα υψηλό και διαρκές επίπεδο απασχόλησης, και η καταπολέμηση του αποκλεισμού.

¹ Για τους σκοπούς των παρόντων συμπερασμάτων, ο όρος «άτομα μεγαλύτερης ηλικίας» αναφέρεται σε άτομα ηλικίας άνω των 55 ετών.

Το άρθρο 8 της ΣΛΕΕ ορίζει επιπλέον ότι σε όλες τις δράσεις της, η Ένωση επιδιώκει να εξαλειφθούν οι ανισότητες και να προαχθεί η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, ενώ το άρθρο 10 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι, κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και των δράσεών της, η Ένωση επιδιώκει να καταπολεμήσει τις διακρίσεις, μεταξύ άλλων, λόγω ηλικίας και αναπηρίας.

3. Το άρθρο 174 της ΣΛΕΕ, το οποίο ορίζει ότι, στο πλαίσιο της πολιτικής της για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, που αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στη μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών, η Ένωση δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις αγροτικές περιοχές, τις περιοχές όπου συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα.
4. Το στρατηγικό θεματολόγιο 2024-2029 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το οποίο έχει ως επιδίωξη: να αντιμετωπιστούν, με ολοκληρωμένο τρόπο, οι δημογραφικές προκλήσεις και ο αντίκτυπός τους στην ανταγωνιστικότητα, το ανθρώπινο κεφάλαιο και την ισότητα· να εξασφαλιστεί ότι το ευρωπαϊκό οικονομικό μοντέλο και τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας στηρίζουν μια κοινωνία ευημερίας και μακροβιότητας· και να πραγματοποιηθούν επενδύσεις στις δεξιότητες, την κατάρτιση και την εκπαίδευση των ατόμων σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους και να ενθαρρυνθεί η δίκαιη κινητικότητα των ταλέντων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πέραν αυτής.
5. Τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων με τις αρχές του και το σχετικό σχέδιο δράσης της Επιτροπής, όπου τονίζεται η σημασία που έχουν η αύξηση της συμμετοχής όλων στην αγορά εργασίας, περιλαμβανομένων των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, η διασφάλιση ίσων ευκαιριών, η προώθηση της διά βίου μάθησης, της ποιότητας της εργασίας και της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής καθώς και η βελτίωση της κοινωνικής ένταξης, με παράλληλη πρόληψη της φτώχειας και εξασφάλιση επαρκών συνταξιοδοτικών παροχών ανάλογων με τις προηγούμενες εισφορές για τους εργαζομένους και τους αυτοαπασχολούμενους, προκειμένου να αξιοποιηθεί η επίτευξη των πρωταρχικών και εθνικών στόχων της ΕΕ για το 2030 όσον αφορά την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας.
6. Τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, στην οποία η ΕΕ και τα κράτη μέλη της είναι συμβαλλόμενα μέρη. Καθώς η πιθανότητα αναπηρίας αυξάνεται με την ηλικία, είναι εξαιρετικά σημαντικό να αρθούν τα εμπόδια για την κοινωνική και οικονομική συμμετοχή όλων των ατόμων με λειτουργικούς περιορισμούς, μεταξύ άλλων με διασφάλιση της προσβασιμότητας και εύλογων προσαρμογών, προκειμένου να μειωθούν τα χάσματα αποκλεισμού, φτώχειας και απασχόλησης μεταξύ των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και του γενικού πληθυσμού.

7. Την οδηγία 2000/78/EK του Συμβουλίου, η οποία θεσπίζει το γενικό πλαίσιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω ηλικίας καθώς και θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, προκειμένου να υλοποιηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης στα κράτη μέλη. Επίσης, υπογραμμίζει την ανάγκη να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη στήριξη των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας.
8. Την οδηγία (ΕΕ) 2024/1499 του Συμβουλίου, η οποία θεσπίζει πρότυπα για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης προσώπων σε θέματα εργασίας και απασχόλησης ανεξαρτήτως ηλικίας καθώς και θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού τους.
9. Την απόφαση του Συμβουλίου του 2024² σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης και ιδίως τις κατευθυντήριες γραμμές 6 και 8, στην οποία καλούνται τα κράτη μέλη να επιδιώξουν την ενίσχυση της προσφοράς εργασίας και τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και τη διά βίου απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων, μεταξύ άλλων ενισχύοντας τη συμπεριληπτικότητα και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου και προωθώντας τη διά βίου απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων, καθώς και να προαγάγουν ίσες ευκαιρίες για όλους, μεταξύ άλλων στηρίζοντας συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις μέσω πολιτικών που προωθούν την ενεργό και υγιή γήρανση και παρατείνουν τον εργασιακό βίο.
10. Τις γνωμοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με τίτλο: *Ηλικιωμένοι εργαζόμενοι: Οι συστημικοί λόγοι της εθελούσιας παράτασης του επαγγελματικού βίου τους*³, *Ο αντίκτυπος της δημογραφίας στην κοινωνική Ευρώπη*⁴, *Ευρωπαϊκή στρατηγική για τους ηλικιωμένους*⁵, και *Προαγωγή της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών – προς μια οριζόντια προσέγγιση της ΕΕ*⁶, όπου επισημαίνονται τόσο η ανάγκη να ληφθούν συντονισμένα μέτρα σε διάφορους τομείς δημόσιας πολιτικής για τη στήριξη της απασχόλησης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, όσο και η σημασία του κοινωνικού διαλόγου στον τομέα αυτό.

² Απόφαση (ΕΕ) 2024/3134 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2024, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών.

³ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: *Ηλικιωμένοι εργαζόμενοι: Οι συστημικοί λόγοι της εθελούσιας παράτασης του επαγγελματικού βίου τους* (SOC/817-EESC-2024), 26 Φεβρουαρίου 2025.

⁴ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: *Ο αντίκτυπος της δημογραφίας στην κοινωνική Ευρώπη*, SOC 796, 18 Σεπτεμβρίου 2024.

⁵ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: *Ευρωπαϊκή στρατηγική για τους ηλικιωμένους* (2023/C 349/06), 12 Ιουλίου 2023.

⁶ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: [Προαγωγή της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών – προς μια οριζόντια προσέγγιση της ΕΕ](#), (ΕΕ C, C/2024/6869), 28 Νοεμβρίου 2024.

11. Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «*Ένωση ισότητας: Στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, 2021-2030*»⁷, στην οποία υποστηρίζεται ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας με αναπηρία προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμετοχή τους στην κοινωνία και την αγορά εργασίας.
12. Τις ανακοινώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «*Δημογραφική αλλαγή στην Ευρώπη: Μια εργαλειοθήκη για δράση*»⁸ και «*Ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα*», στις οποίες αναφέρεται ότι οι πολιτικές για την ενεργό γήρανση και οι αξιοπρεπείς και προσαρμοσμένες συνθήκες εργασίας, σε συνδυασμό με την έγκαιρη παρέμβαση, την προαγωγή της υγείας και την πρόληψη των ασθενειών, μπορούν να ενδυναμώσουν τις μεγαλύτερες σε ηλικία γενιές ώστε να παρατείνουν τον εργασιακό τους βίο σε οικειοθελή βάση και να στηρίξουν περαιτέρω την ανεξάρτητη, υγιή και ενεργό διαβίωση για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και να καθυστερήσουν την εμφάνιση των αναγκών φροντίδας.⁹ Επιπλέον, η παράταση του εργασιακού βίου μπορεί να επιτρέψει στα άτομα να επικαιροποιήσουν τις δεξιότητές τους στην εργασία και να παραμείνουν ενεργά, πράγμα που βοηθά τους εργοδότες να διατηρήσουν το προσωπικό, ενώ παράλληλα προωθεί τη μεταφορά γνώσεων στο πολυγενεακό εργατικό δυναμικό¹⁰.
13. Το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ¹¹, στο οποίο τονίζεται η ανάγκη να παραμείνουν τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ενεργά ως τρόπος συμβολής στην αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων.
14. Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ, τα οποία αναδεικνύουν τη σημασία που έχουν οι ευέλικτες εργασιακές ρυθμίσεις, οι συμπεριληπτικές ευκαιρίες απασχόλησης, οι δίκαιες συνθήκες εργασίας και η κατάρτιση και η ανάπτυξη δεξιοτήτων για τη διατήρηση των εργαζομένων και την προσέλκυση περισσότερων στην αγορά εργασίας με ορίζοντα διαρκείας, καθώς και η διασφάλιση καλύτερου συνδυασμού των ευθυνών φροντίδας και της αμειβόμενης εργασίας, ιδίως με την εξασφάλιση της πρόσβασης σε ποιοτική φροντίδα, όπως οι υπηρεσίες φροντίδας παιδιών και ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, με σκοπό να προαχθεί η ισότητα των φύλων και να αντιμετωπιστεί η άνιση κατανομή της μη αμειβόμενης παροχής φροντίδας και της οικιακής εργασίας μεταξύ γυναικών και ανδρών.

⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ EMPL, 2021, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3e1e2228-7c97-11eb-9ac9-01aa75ed71a1/language-en>

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Δημογραφική αλλαγή στην Ευρώπη: Μια εργαλειοθήκη για δράση, COM/2023/577 final, Βρυξέλλες, 11.10.2023.

⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα, COM(2022) 440 final, Βρυξέλλες, 7.9.2022.

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Δημογραφική αλλαγή στην Ευρώπη: Μια εργαλειοθήκη για δράση, COM/2023/577 final, σ. 13

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ: Σχέδιο δράσης, COM(2024) 131 final, Βρυξέλλες, 20.3.2024.

Επιπλέον, τονίζεται ότι θα πρέπει να αναπτυχθούν στοχευμένα μέτρα για τη στήριξη των εργαζομένων και καλούνται τα κράτη μέλη να διερευνήσουν περαιτέρω και να αντιμετωπίσουν τις ειδικές ανάγκες των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας, προκειμένου να μειωθούν τα εμπόδια στην απασχόληση και να τους δοθεί η δυνατότητα να παραμείνουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και με καλή υγεία στην αγορά εργασίας ή να επιστρέψουν στην εργασία¹².

15. Την πράσινη βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη γήρανση, στην οποία αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι μια ακμάζουσα γηράσκουσα κοινωνία βασίζεται στην υγιή και ενεργό γήρανση, στην πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας και στη διά βίου μάθηση¹³, και σημειώνεται ότι, ενώ αρμόδια για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της γήρανσης είναι σε μεγάλο βαθμό τα κράτη μέλη, η ΕΕ βρίσκεται στην κατάλληλη θέση για να εντοπίσει και να αναλύσει βασικά ζητήματα και τάσεις, να διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και να στηρίξει τη δράση για τη γήρανση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Μπορεί να βοηθήσει τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να αναπτύξουν τις δικές τους εξατομικευμένες απαντήσεις όσον αφορά την πολιτική για τη γήρανση.
16. Την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΠ για την επάρκεια των συντάξεων του 2024, στην οποία διαπιστώνεται ότι οι εύρωστες και συμπεριληπτικές αγορές εργασίας έχουν καίρια σημασία για τη διατήρηση επαρκών συντάξεων σε μια γηράσκουσα κοινωνία, και η οποία ζητεί να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες ώστε να διασφαλιστεί δίκαιη συνταξιοδοτική ασφάλεια για όλους, περιλαμβανομένων πολιτικών για τον μετριασμό του ανικτύπου των ευθυνών φροντίδας, και να προωθηθεί η παράταση του επαγγελματικού βίου, μεταξύ άλλων μέσω θετικών κινήτρων και ευέλικτων δυνατοτήτων συνταξιοδότησης, με παράλληλη μείωση του συνταξιοδοτικού χάσματος των φύλων, ενώ καταδεικνύει ότι η επάρκεια των συντάξεων και η δημοσιονομική βιωσιμότητα αποτελούν στόχους άρρηκτα συνδεδεμένους που απαιτούν ολοκληρωμένη απάντηση στην πρόκληση της γήρανσης του πληθυσμού.¹⁴

¹² Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ: Κινητοποίηση του αναξιοποίητου εργατικού δυναμικού στην Ευρωπαϊκή Ένωση, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο (EPSCO) στις 2 Δεκεμβρίου 2024.

¹³ Πράσινη βίβλος σχετικά με τη γήρανση, «Προώθηση της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας μεταξύ των γενεών», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM (2021) 50 final, Βρυξέλλες, 27.1.2021.

¹⁴ The 2024 Pension Adequacy Report – Current and future income adequacy in old age in the EU (Έκθεση του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων: Επάρκεια των εισοδημάτων των ηλικιωμένων στην ΕΕ σήμερα και στο μέλλον). Τόμος I, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/909323>, σ. 12-13. Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2024, με θέμα την επάρκεια των συντάξεων (11398/24).

17. Το τελικό έγγραφο της ομάδας υψηλού επιπέδου για την καταπολέμηση των διακρίσεων, την ποικιλομορφία και την ισότητα με τίτλο «*Age equality and non-discrimination on the grounds of age*» (Δηλκικακή ισότητα και απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ηλικίας)¹⁵, στο οποίο εξετάζεται ο αντίκτυπος των διακρίσεων λόγω ηλικίας και ηλικιακού ρατσισμού και περιγράφονται τα σχετικά νομικά πλαίσια και πλαίσια πολιτικής, ενώ παρουσιάζονται παράλληλα συγκεκριμένες προκλήσεις και απαντήσεις στον τομέα της πολιτικής που εφαρμόζονται σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.
18. Το στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία κατά την περίοδο 2021-2027¹⁶, το οποίο αναφέρει ότι, καθώς οι εργαζόμενοι γηράσκουν, πρέπει το εργασιακό περιβάλλον και τα καθήκοντα να προσαρμοστούν στις ιδιαίτερες ανάγκες τους και να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι.

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ:

19. Η δημογραφική γήρανση είναι μια από τις διαρθρωτικές προκλήσεις για την ανταγωνιστικότητα και την ανάπτυξη με τις οποίες βρίσκονται αντιμέτωπα τα κράτη μέλη. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, το 2024, τα άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών αντιπροσώπευαν το 21,6 % του πληθυσμού της ΕΕ, ποσοστό που αναμένεται να αυξηθεί στο 30 % έως το 2060. Κατά την ίδια περίοδο, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 15-64 ετών αναμένεται να μειωθεί από 63,8 % σε 56,6 %.¹⁷ Η μέση ηλικία του πληθυσμού αυξήθηκε από 39 σε 44,5 έτη μεταξύ του 2002 και του 2023 και έως το 2060 θα έχει ανέλθει στα 48,8 έτη.¹⁸ Το ποσοστό του ενεργού πληθυσμού της ΕΕ συρρικνώνεται, ενώ το ποσοστό των συνταξιούχων αυξάνεται και, ως εκ τούτου, ο δείκτης εξάρτησης προβλέπεται ότι θα σημειώσει σταθερή αύξηση από 33,9 % το 2024 σε 59,7 % το 2100.¹⁹ Στην ΕΕ των 27 το 2022, τα άτομα με αναπηρία αντιπροσώπευαν το 18,7 % των ατόμων ηλικίας 16-64 ετών και το 52,2 % των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών. Ως εκ τούτου, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής αντιμετωπίζουν νέες προκλήσεις όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας, την κοινωνική προστασία και την πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας.

¹⁵ *Age equality and non-discrimination on the grounds of age* (Δηλκικακή ισότητα και απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ηλικίας), τελικό έγγραφο της ομάδας υψηλού επιπέδου για την καταπολέμηση των διακρίσεων, την ποικιλομορφία και την ισότητα, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1η Δεκεμβρίου 2024, [Δίκτυο εμπειρογνομόνων στον τομέα της απαγόρευσης των διακρίσεων - Ευρωπαϊκή Επιτροπή](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/network-experts-field-anti-discrimination_en), https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/network-experts-field-anti-discrimination_en.

¹⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία κατά την περίοδο 2021-2027, Ασφάλεια και υγεία στην εργασία σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο εργασίας, COM(2021) 323 final, Βρυξέλλες, 28.6.2021.

¹⁷ Eurostat: demo_rjan, proj_23nr (στοιχεία που αντλήθηκαν στις 17.2.2025).

¹⁸ Eurostat: proj_23ndbi (στοιχεία που αντλήθηκαν στις 17.2.2025).

¹⁹ *Population Structure and Ageing* (Πληθυσμιακή διάρθρωση και δημογραφική γήρανση): Εξήγηση στατιστικών, Eurostat, Φεβρουάριος 2025, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing.

Η προώθηση ευκαιριών οικονομικής δραστηριότητας για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας απαιτεί έναν νέο τρόπο σκέψης σε εταιρικό, περιφερειακό, τομεακό επίπεδο και σε επίπεδο κρατών μελών και ΕΕ. Χρειάζονται καινοτόμες προσεγγίσεις όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας και τις σταδιοδρομίες που θα επιτρέπουν στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας να διατηρούν τη σωματική και ψυχική τους υγεία, παράλληλα με την ανάπτυξη δεξιοτήτων, τη βελτίωση της παρακίνησης και την αύξηση της παραγωγικότητας, σε όλη τη διάρκεια ενός παρατεταμένου επαγγελματικού βίου.²⁰ Χρειάζονται επίσης καινοτόμες προσεγγίσεις για προσαρμόσιμους και προσβάσιμους χώρους εργασίας για τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας.

20. Το γεγονός ότι περισσότεροι άνθρωποι από ποτέ ζουν περισσότερο και παραμένουν πιο υγιείς σημαίνει ότι θα μπορούσαν να παραμείνουν οικονομικά και κοινωνικά ενεργοί μετά τη συνταξιοδότηση, συμμετέχοντας σε κοινωνικές δραστηριότητες. Αυτές οι νέες πραγματικότητες αλλάζουν την αντίληψή μας για τη μακροζωία, αναδεικνύοντας τη σημαντική συμβολή των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας στην κοινωνία και την οικονομία μέσω της παράτασης της οικονομικής δραστηριότητας, της κοινωνικής συμμετοχής και του εθελοντισμού, της διαγενεακής μάθησης και της συνοχής.²¹
21. Το συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των φύλων έχει ως αποτέλεσμα οι γυναίκες να έχουν μικρότερη οικονομική ασφάλεια στην τρίτη ηλικία από ό,τι οι άνδρες. Οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να αποκτούν χαμηλότερο εισόδημα από τους άνδρες, καθώς εργάζονται συχνότερα σε τομείς και θέσεις εργασίας με χαμηλότερες αμοιβές, και να προσαρμόζουν τις μορφές εργασίας τους προκειμένου να αναλάβουν ευθύνες φροντίδας σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους, αφού επιτελούν το μεγαλύτερο μέρος της μη αμειβόμενης παροχής φροντίδας και της οικιακής εργασίας. Ως εκ τούτου, είναι πιο πιθανό να απασχολούνται σε ακανόνιστη ή ακόμη και σε άτυπη απασχόληση από ό,τι οι άνδρες. Όλοι αυτοί οι παράγοντες, σε συνδυασμό με τα παρατεταμένα κενά στην απασχόληση, τους χαμηλότερους μισθούς και τις βραχύτερες σταδιοδρομίες, μειώνουν τις συνταξιοδοτικές εισφορές και τις δεδουλευμένες παροχές των γυναικών. Ωστόσο, υπάρχουν καταστάσεις όπως η αυτοαπασχόληση, στο πλαίσιο των οποίων δραστηριοποιούνται συχνότερα οι άνδρες, οι οποίες ενδεχομένως συνδέονται με δυσκολότερη πρόσβαση στις συντάξεις απ' ό,τι στην περίπτωση των εργαζομένων σε παραδοσιακές εργασιακές σχέσεις.²² Οι πολιτικές που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των συστημικών λόγων στους οποίους οφείλεται το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων, στην παροχή μεγαλύτερων οικονομικών ευκαιριών σε όλη τη διάρκεια της ζωής και στη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας και φροντίδας, μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης. Η οικειοθελής παράταση της οικονομικής δραστηριότητας μπορεί να αποφέρει πρόσθετο εισόδημα στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.

²⁰ Eiffe, F.F. κ.ά. (2024), «Keeping older workers engaged: Policies, practices and mechanisms» (Διατήρηση της απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας: Πολιτικές, πρακτικές και μηχανισμοί), Έγγραφο εργασίας του Eurofound, WPEF24030, 2024, <https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/2024-02/wpef24030.pdf>

²¹ Πράσινη βίβλος σχετικά με τη γήρανση, «Προώθηση της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας μεταξύ των γενεών», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM (2021) 50 final, Βρυξέλλες, 27.1.2021.

²² Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ), *The 2024 pension adequacy report – Current and future income adequacy in old age in the EU* (Έκθεση του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων — Επάρκεια των εισοδημάτων των ηλικιωμένων στην ΕΕ σήμερα και στο μέλλον). Τόμος II, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2024, σ. 240, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/550848>

22. Η «γενιά σάντουιτς»²³, δηλαδή τα άτομα με ταυτόχρονες ευθύνες φροντίδας για παιδιά και ηλικιωμένα μέλη της οικογένειας, μπορεί να εκτεθεί σε σωματική και ψυχική πίεση που θα μπορούσε να οδηγήσει σε ανεκπλήρωτες οικονομικές και κοινωνικές δυνατότητες καθώς και σε υποβάθμιση της ποιότητας της φροντίδας που είναι σε θέση να παρέχουν. Η πρόσβαση σε ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, γονική άδεια μετ’ αποδοχών και ποιοτικές υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας έχει καίρια σημασία για την προώθηση της ισότητας των φύλων, της οικονομικής δραστηριότητας και της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής. Καθώς η ενεργός και υγιής γήρανση μειώνει την ανάγκη φροντίδας των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, η προώθησή της έχει θετική συνδυαστική επίδραση στη σωματική και ψυχική ευεξία τόσο των γενιών μεγαλύτερης ηλικίας όσο και των γενιών «σάντουιτς».
23. Η επιτυχία των μέτρων για την οικειοθελή παράταση της οικονομικής δραστηριότητας των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας βασίζεται στην κατάσταση της υγείας τους, η οποία σχετίζεται με τον τρόπο ζωής και τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες καθώς και με την ποιότητα της εργασίας και το εργασιακό περιβάλλον, ιδίως το σωματικό και ψυχικό φορτίο των διαφόρων θέσεων εργασίας. Η βελτιστοποίηση της κατάστασης υγείας των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας απαιτεί διαρκή και ολοκληρωμένη προληπτική και θεραπευτική ιατρική φροντίδα, προσαρμοσμένη στις ειδικές ανάγκες και στα προβλήματα υγείας τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών, σε συνδυασμό με κατάλληλα υποστηρικτικά μέτρα υγείας και ασφάλειας στην εργασία.
24. Το αυξανόμενο ποσοστό των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας στον συνολικό πληθυσμό, στον ταχέως αναπτυσσόμενο ψηφιακό κόσμο, απαιτεί νέες προσεγγίσεις όσον αφορά την απασχόληση και την κοινωνική πολιτική. Οι αλλαγές στη δομή των οικογενειών και η ανάπτυξη ψηφιακών μέσων, περιλαμβανομένων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και νέων τρόπων εξ αποστάσεως επικοινωνίας σε συνδυασμό με την τηλεργασία, μπορούν να συμβάλουν στην αυξανόμενη αίσθηση απομόνωσης και μοναξιάς, αν και η ψηφιοποίηση μπορεί επίσης να συμβάλει στην καλύτερη διασύνδεση. Για τη μεγαλύτερη σε ηλικία γενιά, οι αλλαγές αυτές μπορεί να οδηγήσουν σε ταχύτερη απώλεια της υγείας και της ανεξαρτησίας²⁴, ελλιπή στήριξη για την κάλυψη αναγκών φροντίδας και αύξηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.²⁵ Όλα αυτά τα ζητήματα απαιτούν κατάλληλη πολιτική αντιμετώπιση.

²³ Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2024, σχετικά με τη διασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και της ισότητας των φύλων για όλες τις γενιές στο πλαίσιο των δημογραφικών προκλήσεων (16065/24), σ. 10.

²⁴ Sylke, V. κ.ά. (2024), «Loneliness in Europe: Determinants, Risks and Intervention» (Μοναξιά στην Ευρώπη: Καθοριστικοί παράγοντες, κίνδυνοι και παρεμβάσεις), Population Economics, Cham, Springer. ISSN 1431-6978, <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-66582-0>

²⁵ Mahoney, J. κ.ά. (2024), «Measuring social connectedness in OECD countries: A scoping review» (Μέτρηση της κοινωνικής διασύνδεσης στις χώρες του ΟΟΣΑ: Επισκόπηση), OECD Papers on Well-being and Inequalities, No. 28, OECD Publishing, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/f758bd20-en>

25. Οι ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας σύμφωνα με την πρόσφατα προταθείσα γενική στρατηγική για την Ένωση δεξιοτήτων²⁶ και το σχέδιο δράσης για τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ²⁷ θα πρέπει να συμβάλουν στην ενίσχυση της διατήρησης και της ένταξης στην αγορά εργασίας καθώς και στη διευκόλυνση της μετάβασης από μια θέση εργασίας σε άλλη, ώστε να διασφαλιστεί ότι αξιοποιούνται πλήρως οι δυνατότητες, η πείρα και οι γνώσεις του ενεργού πληθυσμού, περιλαμβανομένων των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας. Επιπλέον, με καλύτερη πρόσβαση σε εξατομικευμένη αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανειδίκευση, αναγνώριση δεξιοτήτων σε συνδυασμό με ποιοτικές θέσεις εργασίας και πιο ευέλικτες και κατάλληλες προσαρμογές στον χώρο εργασίας μπορούν να επηρεαστούν θετικά οι αποφάσεις των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας να παραμείνουν οικονομικά ενεργά. Ο ρόλος και η αυτονομία των κοινωνικών εταίρων θα πρέπει να γίνονται σεβαστά στο πλαίσιο αυτό.
26. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δεσμευτεί να αναπτύξει μια *στρατηγική για τη δικαιοσύνη μεταξύ των γενεών προκειμένου να χαρτογραφήσει τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να ενισχυθεί η επικοινωνία μεταξύ των γενεών και να διασφαλίσει ότι τα συμφέροντα των σημερινών και των μελλοντικών γενεών γίνονται σεβαστά σε όλα τα στάδια της χάραξης πολιτικών και νομοθέτησης*²⁸.
27. Η συμβολή των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας θα πρέπει να εκτιμάται ιδιαίτερα στον χώρο εργασίας, όπου μπορεί να ενισχύσει τον δυναμισμό, την καινοτομία και τη συνεργασία μεταξύ των γενεών μέσω της αμοιβαίας μάθησης, της ανταλλαγής γνώσεων και των ποικίλων προσεγγίσεων· στις οικογένειες, όπου τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ενδέχεται να παρέχουν οικειοθελώς άτυπη μακροχρόνια φροντίδα, συμπληρώνοντας τις επίσημες υπηρεσίες φροντίδας, και να βοηθούν τους νέους γονείς να αντεπεξέρχονται στις ευθύνες φροντίδας· και στην κοινωνία και τις τοπικές κοινότητες, όπου τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας μπορούν να γεφυρώσουν τις διαφορές μεταξύ των γενεών, μεταλαμπαδεύοντας την κουλτούρα, τις αξίες και τους κοινωνικούς κανόνες στις νεότερες γενιές, προωθώντας την ενσυναίσθηση και την αμοιβαία κατανόηση και προάγοντας μια πιο συνεκτική και συμπεριληπτική κοινωνία.

²⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Μια Ένωση δεξιοτήτων COM (2025) 90 final, Βρυξέλλες, 5.3.2025.

²⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ: Σχέδιο δράσης, COM(2024) 131 final, Βρυξέλλες, 20.3.2024.

²⁸ Επιστολή ανάθεσης καθηκόντων της Ursula von der Leyen, Πρόεδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προς τον Glenn Micaleff, Επίτροπο Διαγενεακής Δικαιοσύνης, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Βρυξέλλες, 1η Δεκεμβρίου 2024.

28. Το αποτέλεσμα των συζητήσεων που ξεκίνησαν υπό την πολωνική Προεδρία σε διάφορα φόρουμ (υπουργική διάσκεψη στο Γκντανσκ, Συμβούλιο EPSCO, άτυπη συνεδρίαση της ΕΚΠ) κατέδειξε ότι η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης δέσμης μέτρων πολιτικής συνιστά τον αποτελεσματικότερο τρόπο αντιμετώπισης των προκλήσεων που σχετίζονται με την απελευθέρωση των οικονομικών δυνατοτήτων των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας. Η δέσμη αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει ειδικές πολιτικές και να λαμβάνει υπόψη το εθνικό πλαίσιο. Οι βασικοί τομείς μπορεί να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα: παροχή κινήτρων για την οικειοθελή παράταση της επαγγελματικής δραστηριότητας· προώθηση ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας και προσαρμογή των χώρων εργασίας και των συνθηκών εργασίας· πολιτική κατά των διακρίσεων· στοχευμένη και συμπεριληπτική κατάρτιση· πολιτικές για την προληπτική ιατρική φροντίδα· στοχευμένη στήριξη από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης· δραστηριότητες των κοινωνικών εταίρων· εταιρικές πολιτικές και πρακτικές· βελτίωση των υπηρεσιών φροντίδας και μακροχρόνιας φροντίδας· και διαχείριση της ηλικίας και της προληπτικής ιατρικής φροντίδας στον χώρο εργασίας. Επιπλέον, απαιτείται η αλλαγή νοοτροπίας για την προώθηση της κοινωνικής αναγνώρισης της πολύτιμης συμβολής των μεγαλύτερων σε ηλικία ατόμων στην οικονομική δραστηριότητα.
29. Τις αντίστοιχες αρμοδιότητες των κρατών μελών και της Ένωσης με βάση τους τίτλους ΙΧ και Χ της ΣΛΕΕ, καθώς και τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, και τις εν εξελίξει εργασίες επανεξέτασης του σχεδίου δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων το 2025²⁹.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους:

30. Να εξετάσουν στο επικείμενο νέο σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων πώς μπορούν να προαχθούν αποτελεσματικά πολιτικές ενεργού γήρανσης που θα παροτρύνουν τους Ευρωπαίους και τις Ευρωπαϊές μεγαλύτερης ηλικίας να παρατείνουν οικειοθελώς τον εργασιακό τους βίο και πώς μπορούν να προωθηθούν ευκαιρίες οικονομικής μεγέθυνσης και δημιουργίας θέσεων εργασίας μέσα από την ανάπτυξη της «ασημένιας οικονομίας». Αυτό θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, στην αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, στην εξασφάλιση της επάρκειας της κοινωνικής προστασίας, καθώς και στην προώθηση της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.

²⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βρυξέλλες, 4.3.2021, COM(2021) 102 (final), σ. 41.

31. Να καταπολεμήσουν τον ηλικιακό ρατσισμό και τα αρνητικά στερεότυπα σε όλους τους τομείς της κοινωνίας όσον αφορά τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας εν γένει και τα εργαζόμενα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ειδικότερα, αναδεικνύοντας τη σημασία και την προστιθέμενη αξία που έχει η ενεργός συμμετοχή των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας στην οικονομική, οικογενειακή και κοινοτική ζωή. Αυτό περιλαμβάνει επίσης την καλλιέργεια θετικών αντιλήψεων στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας όσον αφορά τον ρόλο τους στην οικονομία και την κοινωνία, με ιδιαίτερη έμφαση στα οφέλη από την παράταση του εργασιακού τους βίου και τη συμμετοχή τους σε πρωτοβουλίες σε επίπεδο κοινότητας. Οι δράσεις πολιτικής προς την κατεύθυνση αυτή πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ανομοιογένεια των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας ως ομάδας.
32. Να δώσουν λύσεις στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας και να προωθήσουν πολιτικές που εξασφαλίζουν ευκαιρίες και στήριξη για την ενεργό συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό, την επαγγελματική τους εξέλιξη, τις αποδοχές στο σύνολο του εργασιακού τους βίου και το εισόδημα μετά τη συνταξιοδότηση. Οι πολιτικές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ιδίως το δυσανάλογο μερίδιο των ευθυνών φροντίδας που αναλαμβάνουν οι γυναίκες και να προωθούν την ίση κατανομή των ευθυνών φροντίδας μεταξύ γυναικών και ανδρών.
33. Να εντείνουν τις προσπάθειες για την προώθηση της υγιούς και ενεργού γήρανσης, λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο που έχουν η υιοθέτηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής, οι μη εργασιακές δραστηριότητες και οι κοινωνικοί δεσμοί στη διατήρηση της αυτονομίας, της ευεξίας και της αξιοπρεπούς ζωής στην τρίτη ηλικία. Θα πρέπει να υλοποιούνται δράσεις πρόληψης όσο το δυνατόν νωρίτερα και σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας γήρανσης, ιδίως με την προσέγγιση των ατόμων που βρίσκονται στις πλέον ευάλωτες συνθήκες και καταστάσεις.
34. Να επισημάνουν, στο πλαίσιο των επικείμενων κοινών εκθέσεων για την απασχόληση και άλλων συναφών εγγράφων, πολιτικές που έχουν ως στόχο να παροτρύνουν τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας να παρατείνουν την επαγγελματική και οικονομική τους δραστηριότητα.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

35. Να λάβουν δεόντως υπόψη τη σημασία που έχουν η διατήρηση και η παράταση της οικειοθελούς οικονομικής δραστηριότητας των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και, κατά περίπτωση, να εξετάσουν το ενδεχόμενο θέσπισης ειδικών στόχων για την οικονομική δραστηριότητα των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές τους θέσεις εκκίνησης και τις εθνικές περιστάσεις.
36. Να προωθήσουν την παράταση της οικειοθελούς οικονομικής και κοινωνικής δραστηριοποίησης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας μέσω του κοινωνικού διαλόγου και προσεγγίσεων με τη μορφή ολοκληρωμένης δέσμης μέτρων πολιτικής, οι οποίες θα συνδυάζουν μέτρα σε βασικούς τομείς πολιτικής, όπως η κοινωνική συμμετοχή, η απασχόληση, η υγεία και η ασφάλεια στην εργασία, οι δεξιότητες, οι εργασιακές συνθήκες, η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, η ισότητα ευκαιριών, η διά βίου μάθηση και κατάρτιση, η επιχειρηματικότητα, οι ψηφιακές τεχνολογίες και οι τεχνολογίες που βασίζονται στην ΤΝ, η υγειονομική περίθαλψη και η μακροχρόνια φροντίδα, καθώς και η κοινωνική προστασία. Επιπλέον, τα κράτη μέλη παροτρύνονται να σχεδιάσουν σχετικές πολιτικές λαμβάνοντας προσεκτικά υπόψη τις ειδικές ανάγκες των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, περιλαμβανομένων και εκείνων με αναπηρία, και να εξασφαλίσουν την προσβασιμότητα σε σχέση με τις ψυχικές, πνευματικές, περιλαμβανομένων των γνωστικών ή αισθητηριακών, σωματικές και οργανωτικές πτυχές. Θα πρέπει να συνεκτιμώνται οι ατομικές περιστάσεις, ώστε το σύστημα κινήτρων για την οικειοθελή παράταση του εργασιακού βίου να λαμβάνει υπόψη τις ποικίλες ανάγκες, επιθυμίες και ικανότητες των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, περιλαμβανομένων των μελών διαφορετικών επαγγελματικών ομάδων, με ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα που απασχολούνται σε χειρωνακτικές εργασίες, καθώς και σε όσα άτομα εργάζονται σε επίπονες ή άλλως απαιτητικές συνθήκες ή σε τομείς σε φθίνουσα ή μετασχηματιστική πορεία.
37. Να προωθήσουν τον ψηφιακό γραμματισμό, τις ψηφιακές δεξιότητες και την ψηφιακή ένταξη και να μεριμνήσουν ώστε ο ψηφιακός μετασχηματισμός να ωφελεί όλους τους πολίτες, με ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας. Για να καταπολεμηθεί ο ψηφιακός αποκλεισμός, να περιοριστεί το ψηφιακό χάσμα και να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα που συνιστά το χαμηλό επίπεδο άντλησης οφελών από δυνητικούς ωφελούμενους, ιδίως άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, απαιτείται μια προσέγγιση προσανατολισμένη στον πολίτη, με σχεδιασμό φιλικό προς τον χρήστη, απαλλαγμένο από φραγμούς και προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας.

38. Να ενσωματώσουν, όπου είναι δυνατόν, την παροχή υπηρεσιών υποστήριξης σε όλα τα επίπεδα και τους τομείς της δημόσιας διοίκησης και των τοπικών αρχών, καθώς και μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και άλλων συναφών μη κυβερνητικών φορέων, ενισχύοντας παράλληλα τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ώστε να ωφελεί ουσιαστικά τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ως προς τις ανάγκες, τη χρονική καταλληλότητα, την ομαλότητα και την επιλεκτικότητα. Να αναπτύξουν διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης δέσμης μέτρων πολιτικής και την ενιαία υλοποίηση, δημιουργώντας στενές εταιρικές σχέσεις με συνδικαλιστικές οργανώσεις, εργοδότες, επιχειρήσεις και σχετικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σε κάθε στάδιο ανάπτυξης, θέσπισης και εφαρμογής πολιτικών.
39. Να προωθήσουν, με τη συνεργασία των κοινωνικών εταίρων, την ηλικιακή διαχείριση των ανθρώπινων πόρων σε σχέση με τους εργοδότες και τους εργαζομένους, αναδεικνύοντας τα οφέλη της προσέγγισης που συνεκτιμά ολόκληρο τον κύκλο της ζωής για τις προσλήψεις, την κατάρτιση, τη διατήρηση και την επανένταξη εργαζομένων και αξιοποιώντας με τον βέλτιστο τρόπο τις δυνατότητες των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, μεταξύ άλλων παροτρύνοντάς τα να μεταλαμπαδεύουν την επαγγελματική και επιχειρηματική τους εμπειρογνώση στις νεότερες γενιές, για παράδειγμα. Να δώσουν κίνητρα στους εργοδότες για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας που αναζητούν εργασία και εκείνων που είναι οικονομικώς ανενεργά. Θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι οι επενδύσεις στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, στις προσαρμογές του χώρου εργασίας καθώς και σε ένα πλαίσιο υγείας και ασφάλειας στην εργασία προσαρμοσμένο στις ανάγκες των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας είναι τόσο εφικτές όσο και επωφελείς.
40. Να εντείνουν τις προσπάθειες, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους, για τη θέσπιση λύσεων με στόχο την παρότρυνση των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας να παραμένουν οικειοθελώς στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων μετά τη συμπλήρωση της ηλικίας συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, αποθαρρύνοντας κατά περίπτωση την πρόωρη συνταξιοδότηση, εφαρμόζοντας αποτελεσματικά κίνητρα για οικειοθελή παράταση του εργασιακού βίου, επιτρέποντας τον συνδυασμό συνταξιοδοτικών παροχών με εισοδήματα από εργασία και προωθώντας ευέλικτες δυνατότητες συνταξιοδότησης, μεταξύ άλλων.

41. Να προωθήσουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της ομάδας υψηλού επιπέδου για την καταπολέμηση των διακρίσεων, την ποικιλομορφία και την ισότητα, προκειμένου να προαχθούν αποτελεσματικότερα εθνικά μέτρα, περιλαμβανομένων στρατηγικών και σχεδίων δράσης, με στόχο την αντιμετώπιση βασικών προκλήσεων για τη διηλικιακή ισότητα.
42. Να λάβουν, σύμφωνα με τις εθνικές διοικητικές πρακτικές, κατάλληλα μέτρα για την προαγωγή της συλλογής δεδομένων για την ισότητα, περιλαμβανομένων δεδομένων ανά φύλο και ηλικία, ώστε να εντοπίζονται και να αντιμετωπίζονται καλύτερα φαινόμενα διηλικιακής ανισότητας και διακρίσεων λόγω ηλικίας.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ:

43. Με βάση την εκτενή πείρα τους στον τομέα αυτό, να στηρίζουν την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά την αναγνώριση και την αξιοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών δυνατοτήτων των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και να εξετάσουν τα αντίστοιχα αποτελέσματα στο πλαίσιο των υφιστάμενων δραστηριοτήτων συζήτησης, αναφοράς και αμοιβαίας μάθησης.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

44. Να λάβει υπόψη τις οικονομικές και κοινωνικές δυνατότητες των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, με έμφαση σε στρατηγικές προοπτικές όπως το προσδόκιμο ζωής, οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες ανισότητας, στους οποίους συγκαταλέγονται και τα συνταξιοδοτικά χάσματα, η κατάσταση της υγείας, οι αναδυόμενες τεχνολογίες γενικής εφαρμογής και προσβασιμότητας, καθώς και οι αλλαγές στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εξεταστεί και η αντίληψη περί μιας γηράσκουσας κοινωνίας, με έμφαση όχι μόνο στο κόστος και τις προκλήσεις αλλά και στα δυναμικά οφέλη.
45. Να προσφέρει μορφές ανταλλαγής πληροφοριών και ευκαιρίες μάθησης σχετικά με πρακτικές ικανές να επιτρέψουν τη διατήρηση ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας στην αγορά εργασίας, να προωθήσουν τη διαμόρφωση ενός εργατικού δυναμικού χωρίς ηλικιακούς αποκλεισμούς, να προαγάγουν την επιχειρηματικότητα, περιλαμβανομένης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, και να ενθαρρύνουν την εργασία πέραν της ηλικίας συνταξιοδότησης, καθώς και δραστηριότητες που στοχεύουν στην ενθάρρυνση της κοινωνικής δραστηριότητας και στην αντιμετώπιση της μοναξιάς, ως στοιχεία για τη στήριξη της ενεργού και υγιούς γήρανσης και της πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας.

46. Να καταπολεμήσει τα στερεότυπα και να αναδείξει τη θετική εικόνα της μακροζωίας στις σχετικές ενημερωτικές εκστρατείες της. Να παροτρύνει τους Ευρωπαίους πολίτες να προετοιμάζονται για τη μακροζωία, αναπτύσσοντας τον γραμματισμό γύρω από αυτή και βοηθώντας τους, έτσι, να προετοιμάζουν το μέλλον τους.
47. Να μεριμνήσει για την ενίσχυση δράσεων και την ενημέρωση —όχι μόνο των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας αλλά ολόκληρης της κοινωνίας— σχετικά με την υγιή και ενεργό γήρανση, τις ποιοτικές θέσεις εργασίας, τις δίκαιες και αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου, περιλαμβανομένου του αντικτύπου που έχουν στη διατήρηση αξιοπρεπούς και αυτόνομης διαβίωσης κατά την τρίτη ηλικία η υιοθέτηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής, η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τις γυναίκες και τους άνδρες, οι μη εργασιακές δραστηριότητες και οι κοινωνικοί δεσμοί, λαμβάνοντας υπόψη διάφορες πτυχές της ζωής, καταπολεμώντας τον ηλικιακό ρατσισμό, περιλαμβανομένων τυχόν διακρίσεων κατά των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, όσον αφορά την πρόσβαση στα δικαιώματά τους και διασφαλίζοντας την πλήρη συμμετοχή στον κοινωνικό, πολιτιστικό, πολιτικό και οικονομικό βίο.
48. Να μεριμνήσει ώστε, στο πλαίσιο των επικείμενων διεξοδικών εργασιών σχετικά με τη *στρατηγική για τη δικαιοσύνη μεταξύ των γενεών*, να δοθεί επίσης ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες και τα συμφέροντα της μεγαλύτερης σε ηλικία γενιάς, ιδίως όσον αφορά την οικονομική και κοινωνική ενεργοποίηση των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, και να εξετάσει την πιθανή ανάληψη πρωτοβουλιών ειδικά για τους Ευρωπαίους και τις Ευρωπαϊές μεγαλύτερης ηλικίας, προκειμένου να καταστεί δυνατή η πλήρης συμμετοχή τους στην κοινωνία και την οικονομία και να δοθεί ώθηση στην ενίσχυση της αλληλεγγύης και της δραστηριοποίησης.
49. Να στηρίξει την παροχή επαρκούς ενωσιακής χρηματοδότησης στο πλαίσιο των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων του ΠΔΠ, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας να αναπτύξουν δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν να προσαρμοστούν στις σύγχρονες αγορές εργασίας και τις τεχνολογικές αλλαγές, καθώς και προκειμένου να προαχθεί η διαμόρφωση χώρων εργασίας προσβάσιμων και φιλικών προς τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας και ενός εργατικού δυναμικού χωρίς ηλικιακούς αποκλεισμούς, εφαρμόζοντας παράλληλα πρωτοβουλίες με στόχο να καταστεί δυνατή η συμβολή των ατόμων αυτών στην οικονομία και την κοινωνία.
50. Να συνεχίσει να παρακολουθεί και να στηρίζει την αποτελεσματική εφαρμογή της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας και να εργαστεί περαιτέρω για τη βελτίωση της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις διακρίσεις κατά των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και των ατόμων με αναπηρία.

Έγγραφα αναφοράς

Ενωσιακή νομοθεσία

Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου

Οδηγία (ΕΕ) 2024/1499 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 2024, σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξαρτήτως της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής τους, της ίσης μεταχείρισης προσώπων σε θέματα εργασίας και απασχόλησης ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού αυτών, της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, και την τροποποίηση των οδηγιών 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ

Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών

Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές και την κατάργηση της οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου

Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία

Απόφαση (ΕΕ) 2024/3134 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2024, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Στρατηγικό θεματολόγιο 2024-2029, παράρτημα Ι των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2024 (EUCO 15/24)

Συμβούλιο

Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα 2022/C 476/01

Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 2ας Δεκεμβρίου 2024 σχετικά με τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ: Κινητοποίηση του αναξιοποίητου εργατικού δυναμικού στην Ευρωπαϊκή Ένωση (16556/24).

Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2024, σχετικά με τη διασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και της ισότητας των φύλων για όλες τις γενιές στο πλαίσιο των δημογραφικών προκλήσεων (16065/24)

Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2024, με θέμα την επάρκεια των συντάξεων (1398/24)

Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με τις προκλήσεις δημοσιονομικής βιωσιμότητας που απορρέουν από τη γήρανση του πληθυσμού (9160/24)

Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2021, για την ενσωμάτωση της διάστασης της γήρανσης στις δημόσιες πολιτικές (6976/21)

Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2020, με θέμα «Ανθρώπινα δικαιώματα, συμμετοχή και ευημερία των ηλικιωμένων στην εποχή της ψηφιοποίησης» (11717/2/20 REV 2)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Χάρτης πορείας για τα δικαιώματα των γυναικών [αριθμός αναφοράς Επιτροπής: COM (2025) 97 final]

Μια Ένωση Δεξιοτήτων [αριθμός αναφοράς Επιτροπής: COM (2025) 90 final]

Ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων στην ΕΕ: σχέδιο δράσης [αριθμός αναφοράς Επιτροπής: COM(2024) 131 final]

Δημογραφική αλλαγή στην Ευρώπη: μια εργαλειοθήκη για δράση [αριθμός αναφοράς Επιτροπής: COM(2023)577 final]

Αξιοποίηση ταλέντων στις περιφέρειες της Ευρώπης [αριθμός αναφοράς Επιτροπής: COM(2023) 32 final]

Ευρωπαϊκή στρατηγική για τη φροντίδα [αριθμός αναφοράς Επιτροπής: COM(2022) 440 final]

Στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία κατά την περίοδο 2021-2027

Ασφάλεια και υγεία στην εργασία σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο εργασίας [αριθμός αναφοράς Επιτροπής: COM(2021) 323 final]

Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων [αριθμός αναφοράς Επιτροπής: COM(2021) 102 final]

Ένωση ισότητας: στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 2021-2030 [αριθμός αναφοράς Επιτροπής: COM(2021) 101 final]

Πράσινη βίβλος σχετικά με τη γήρανση «Προώθηση της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας μεταξύ των γενεών» [αριθμός αναφοράς Επιτροπής: COM (2021) 50 final]

Επιστολή ανάθεσης καθηκόντων της Ursula von der Leyen, Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προς τον Glenn Micallef, Επίτροπο Διαγενεακής Δικαιοσύνης, Νεολαίας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Βρυξέλλες, 1η Δεκεμβρίου 2024

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, σχετικά με τη γήρανση του πληθυσμού της γηραιάς ηπείρου — δυνατότητες και προκλήσεις σε συνάρτηση με την πολιτική για το γήρας μετά το 2020 (2022/C 99/13)

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου 2017, σχετικά με έναν ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (2018/C 242/05)

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, σχετικά με τα «Επαρκή, βιώσιμα και ασφαλή ευρωπαϊκά συνταξιοδοτικά συστήματα» (2012/C 188 E/03)

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: Ηλικιωμένοι εργαζόμενοι: οι συστημικοί λόγοι της εθελούσιας παράτασης του επαγγελματικού βίου τους (SOC/817 EESC 2024), 26 Φεβρουαρίου 2025

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: Προαγωγή της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών — προς μια οριζόντια προσέγγιση της ΕΕ (EE C, C/2024/6869), 28 Νοεμβρίου 2024

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: Ο αντίκτυπος της δημογραφίας στην κοινωνική Ευρώπη, SOC 796, 18 Σεπτεμβρίου 2024

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: Ευρωπαϊκή στρατηγική για τους ηλικιωμένους (2023/C 349/06), 12 Ιουλίου 2023

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: Λευκή βίβλος — Ατζέντα για επαρκείς, ασφαλείς και βιώσιμες συντάξεις

i)(2012/C 299/21), 12 Ιουλίου 2012

Ηνωμένα Έθνη

Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, που εγκρίθηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2006

Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, της 25ης Σεπτεμβρίου 2015 με τίτλο «Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development» (Να αλλάξουμε τον κόσμο μας: το θεματολόγιο του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη), (A/RES/70/1)

Ψήφισμα αριθ. 1 του ΟΗΕ με τίτλο «Political Declaration and Madrid International Plan of Action on Ageing» (Πολιτική διακήρυξη και διεθνές σχέδιο δράσης της Μαδρίτης για τη γήρανση), 2002, (A/CONF.197/9)

ILO Older Workers Recommendation (Σύσταση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας σχετικά με τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας), 1980 (αριθ. 162), Γενεύη, 66η συνεδρίαση της Διεθνούς Συνδιάσκεψης Εργασίας (23 Ιουνίου 1980)

Άλλα (εκθέσεις, έγγραφα εργασίας)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών, The conclusion paper of the High-Level Group on Non-Discrimination, Equality and Diversity: Age equality and non-discrimination on the grounds of age (Έγγραφο συμπερασμάτων της ομάδας υψηλού επιπέδου για την καταπολέμηση των διακρίσεων, την ποικιλομορφία και την ισότητα: Δηλίκιακή ισότητα και απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ηλικίας). Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2024

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: ΓΔ JUST, 2025 Report on Gender Equality in the EU (Έκθεση 2025 σχετικά με την ισότητα των φύλων στην ΕΕ), 7 Μαρτίου 2025, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2025

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ), The 2024 Pension Adequacy Report – Current and future income adequacy in old age in the EU (Έκθεση του 2024 για την επάρκεια των συντάξεων — Επάρκεια των εισοδημάτων των ηλικιωμένων στην ΕΕ σήμερα και στο μέλλον). Τόμος I, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2024

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης και Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ), Ετήσια έκθεση της ΕΚΠ για το 2024: Review of the Social Protection Performance Monitor (SPPM) and developments in social protection policies - Key social challenges and key messages. [Επισκόπηση του δείκτη επιδόσεων κοινωνικής προστασίας (ΔΕΚΠ) και των εξελίξεων στις πολιτικές κοινωνικής προστασίας —Βασικές κοινωνικές προκλήσεις και κύρια μηνύματα.] Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2024

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Γραμματεία, The Impact of Demographic Change in a changing environment (Ο αντίκτυπος της δημογραφικής αλλαγής σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον). Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023

«Population Structure and Ageing: Statistics Explained», (Πληθυσμιακή διάρθρωση και γήρανση: επεξήγηση στατιστικών), Eurostat, Φεβρουάριος 2025, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing

Eiffe, F.F. κ.ά. (2024), «Keeping older workers engaged: Policies, practices and mechanisms» (Διατήρηση της απασχόλησης των εργαζομένων μεγαλύτερης ηλικίας: Πολιτικές, πρακτικές και μηχανισμοί), Έγγραφο εργασίας του Eurofound, WPEF24030, <https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/2024-02/wpef24030.pdf>

Mahoney, J. κ.ά. (2024), «Measuring social connectedness in OECD countries: A scoping review» (Μέτρηση της κοινωνικής διασύνδεσης στις χώρες του ΟΟΣΑ: Επισκόπηση), OECD Papers on Well-being and Inequalities, No. 28, OECD Publishing, Παρίσι, <https://doi.org/10.1787/f758bd20-en>

Sylke, V. κ.ά. (2024), «Loneliness in Europe: Determinants, Risks and Intervention» (Μοναξιά στην Ευρώπη: Καθοριστικοί παράγοντες, κίνδυνοι και παρεμβάσεις), Population Economics, Cham, Springer. ISSN 1431-6978, <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-66582-0>

«Barometer 2023: Empowering older people in the labour market for sustainable and quality working lives» (Βαρόμετρο 2023: Η ενδυνάμωση των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας στην αγορά εργασίας για βιώσιμη και ποιοτική εργασιακή ζωή), AGE Platform, 2023, https://www.age-platform.eu/content/uploads/2023/11/AGE-Barometer-2023_vf_EN.pdf

«Ageing with social rights - AGE Platform Europe's contribution to the consultation on reinforcing social Europe» (Γήρανση με κοινωνικά δικαιώματα — Η συμβολή της AGE Platform Europe στη διαβούλευση για την ενίσχυση της κοινωνικής Ευρώπης), AGE Platform, Νοέμβριος 2020, <https://www.age-platform.eu/ageing-with-social-rights-age-contribution-to-the-consultation-on-social-europe/>

«International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition)» [Διεθνής Εγκυκλοπαίδεια των Κοινωνικών και Συμπεριφορικών Επιστημών (Δεύτερη έκδοση)], 2015, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/B9780080970868340417>
